

Izpred državnega sodišča.

Državljanom ustavno zajamčene politične pravice se ne kršijo le z odločbami, ampak tudi s kakim drugim dejanjem upravnih organov. — V vojvodini koroški je slovenščina deželno navadni jezik. — Deželni odbor koroški mora sprejemati in reševati slovenske vloge, četudi je nemščino proglasil za svoj poslovni jezik.

C. kr. državno sodišče je dne 14. januarja 1908 (št. 624 ex 1907) po javni ustni razpravi pod predsedstvom drja. pl. Grabmayr in v navzočnosti votantov: baron Czernig, dr. vit. Czyhlarz, dr. Esser, dr. vit. Feistmantel, dr. Kolisko, dr. vit. Madeyski, dr. pl. Pelser dr. grof Pininski, dr. vit. Randa, dr. vit. Spaun in dr. J. Žaček na pritožbo občine Selo v sodnem okraju Borovlje na Koroškem po odvetniku drju. J. Brejcu zaradi kršitve jezikovne enakopravnosti, zaslišavši drja. J. Lenocha z Dunaja kakor zastopnika pritožnice, in drja. J. Luggina iz Celovca kakor zastopnika deželnega odbora koroškega — spoznalo za pravo:

S tem, da je deželni odbor vojvodine koroške vposlano mu vlogo zastopstva občine Selo z dne 16. septembra 1907 št. 1167 (v kateri je bil predložen občinski proračun za l. 1908, slovensko sestavljen in v nemščino preveden) nerešeno vrnil, kršil je enakopravnost slovenščine v uradu, zajamčeno v 19 čl. državnega osnovnega zakona z dne 21. dec. 1867, držav. zak. št. 142.

Dejanski stan.

Občina Selo je po svojem zakonitem zastopstvu predložila oskrbništvu koroških dobrodelnih zavodov v Celovcu tri slovenska spričevala o Mariji P., Katarini M. in Andreju O.

Imenovano oskrbništvo je nato kakor pomožni urad koroškega deželnega odbora z dopisom z dne 30. nov. 1906 št. 10355 odgovorilo, da bo sprejemalo odslej po naročilu deželnega odbora z dne 4. aprila 1901 št. 2897 samo nemške rešitve in spričevala in da se če treba obrne na deželni odbor zaradi posredovanja.

Občina je branila svoje stališče z dopisom z dne 19. dec. 1906 št. 1033, v katerem zavrača zahtevo imenovanega oskrb-

ništva ter izjavlja, da bode, kakor doslej tudi nadalje dopisovala imenovanemu oskrbništvu izključno v slovenščini.

Z dopisom z dne 4. dec. 1906 št. 10.433/4521, kateremu je bil priložen zapisnik poizvedeb o službi Jožefa B. št. 4521, je isto oskrbništvo prosilo občino Selo oziroma njeno županstvo, naj dostavi priloženi izkaz stroškov posestniku Janezu P.

Županstvo je poskusilo dostaviti plačilni nalog, ali Janez P. ga ni hotel sprejeti, češ, da ga ne razume.

O tem je poročala občina Selo deželni bolnici v Celovcu z dopisom z dne 11. januarja 1907, št. 1043/06, in sicer v slovenskem jeziku.

Na to je dobila občina Selo dne 1. februarja 1907 nalog koroškega deželnega odbora z dne 26. januarja 1907 št. 1129, kateremu je bila priložena tudi naredba deželnega odbora z dne 4. aprila 1901 št. 2897 v prepisu. S tem nalogom je dež. odbor vrnil občini Selo njen slovenski dopis in ji ukazal, naj pošilja oskrbništvu koroških deželnih dobrodelnih zavodov rešitve v nemščini.

Proti temu nalogu koroškega deželnega odbora je vložila občina Selo pritožbo pri državnem sodišču radi kršenja ustavno zajamčene politične pravice jezikovne enakopravnosti. To pritožbo pa je državno sodišče z odločbo z dne 17. aprila 1907 št. 133 zavrnilo in sicer samo iz formalnih razlogov, ker ni bilo legitimacije za pritožbo.

Potem pa sta koroški deželni odbor in oskrbništvo koroških deželnih dobrodelnih zavodov nenadoma spremenila svojo taktiko. Odslej se ne rešuje slovenskih in tudi ne dvojezičnih dopisov, vlog itd. niti formalno ne, ampak deželni odbor in oskrbništvo deželnih dobrodelnih zavodov odklanjata vse slične ekspedicije občine Selo kar »a limine« ter jih brez najmanjše utemeljitve nazaj pošiljata.

Prvič se je to zgodilo z vprašalno polo št. 2908, ki je bila s slovensko rešitvijo od 16. julija 1907 št. 825 oskrbništvu deželnih dobrodelnih zavodov nazaj poslana. Oskrbništvo deželnih dobrodelnih zavodov je namreč vprašalno polo in kuverto brez vsake opombe vrnilo občini. Ker občina začetkom ni vedela, kaj naj pomeni nemotivirana vrnitev, je poslala dne 25. julija 1907 vprašalno polo v drugič, a jo dobila ravnotako s kuverto vrnjeno kot prvič.

V izvanredni seji dne 29. junija 1907 je župan Janez Užnik na interpelacijo občinskega odbornika Tomaža Olipa konstatoval, da se sklep občinskega odbora z dne 10. februarja 1901 glede slovenskega uradovanja izpolnjuje in da največ oblastev sprejema slovenske vloge, le deželni odbor in koroška deželna bolnica ne. Občinski odbor je vzel poročilo župana v vednost, nadalje ogorčeno protestoval osobito proti postopanju deželnega odbora in deželne bolnice, ter po predlogu odbornika Janeza Oraže znova soglasno potrdil sklep z dne 10. februarja 1901 in sklenil:

- 1.) uradni jezik občine Selo je slovenski;
- 2.) odslej je uradovati z vsemi oblastvi, torej tudi s koroškim deželnim odborom in koroško deželno bolnico izključno v slovenskem jeziku;
- 3.) občinski odbor je po zmislu 19. člena drž. osnovnega zakona z dne 21. dec. 1867, drž. zak. št. 142 zavezan in upravičen zahtevati, da se uraduje slovensko;
- 4.) županstvu se nalaga, oziroma naroča, da ta sklep v polnem oziru izpolnjuje in če treba po drju. Brejcu, odvetniku v Celovcu pravnim potom uveljavi, ter da ta sklep vsem pristojnim oblastvom in uradom predloži.

Ta sklep je naznanil župan z dopisoma z dne 31. julija 1907 št. 969 in 970, katera je pridejal tudi v popolnem nemškem prevodu, deželnemu odboru in oskrbništvu deželnih dobrodelnih zavodov in priložil svojima dopisoma poverjen prepis sklepa z dne 29. junija 1907. Oskrbništvo deželnih dobrodelnih zavodov je dopis županstva kratkomalo vrnilo, in ko je občina predložila dopis deželnemu odboru, ga je ta ravno tako nazaj poslal. To se je ponavljalo po vrsti v več slučajih, ki jih pritožba posamezno navaja, in končno v slučaju, ki je predmet te pritožbe.

Občinski odbor selski je sklenil v svoji seji dne 25. avgusta 1907, da bo v letu 1908 pobiral 20 % šolske, in 74 % občinske doklade k vsem direktnim davkom razen k dohodnini. Vsled tega je predložil deželnemu odboru dne 16. septembra 1907 št. 1167 prošnjo za dovoljenje, da sme pobirati navedene šolske in občinske doklade za leto 1908. Prošnja je bila opremljena z vsemi navadnimi prilogami in, kakor iz poštnega pečata razvidno, dne 17. septembra 1907 odposlana deželnemu odboru, kamor je najbrž dospela 18. septembra 1907. Deželni odbor pa ni sprejel poštno

pošiljatve, ampak je vrnil prošnjo z vsemi prilogami v navadni kuverti, — da, celo kuverte ni obdržal, v kateri je bila prošnja došla, marveč je celo to nazaj poslal, da bi tako pokazal na najeklatantnejši način odklanjanje cele vloge »a limine«. Kakor iz prezentata na kuverti razvidno, je dobila pritožujoča se občina svojo vlogo nazaj dne 19. septembra 1907.

O zadevi je razpravljajal občinski odbor v seji z dne 29. septembra 1907.

Župan je poročal tako-le:

Deželni odbor koroški pošilja zadnje čase vse slovenske vloge in tuuradne rešitve nazaj, tudi če so jim pridejani nemški prevodi. Dne 19. septembra 1907 je bil vrnjen dvojezični občinski proračun za leto 1908 brez najmanjše pripombe, zakaj se ga nazaj pošilja. Koroški deželni odbor hoče s svojim postopanjem prisiliti občino Selo, da bi ž njim samo nemški uradovala. Ker sta že prejšnji in tudi sedanji občinski odbor sklenila uradovati samo slovenski, drži se sedanje županstvo sklepov občinskega zastopstva. Občinski odbor naj vzame to poročilo v vednost in naj sklene, kako se je v prihodnje vesti nasproti koroškemu deželnemu odboru.

Občinski odbor je vzel poročilo županovo v vednost in sicer ogorčen nad postopanjem koroškega deželnega odbora. Na to je predlagal občinski svetnik Janez Oraže: Občinski odbor naj sklene:

1.) Občinski zastop pooblašča županstvo in mu naroča, proti takemu postopanju koroškega deželnega odbora vložiti takoj pritožbo na državno sodišče in na upravno sodišče po odvetniku drju. Janku Brejcu v Celovcu, ki naj da potrebno pooblastilo.

2.) Glede slovenskega uradovanja ostaja občinski odbor pri svojih sklepih in nikakor ne dovoli, da bi se drugače uradovalo, kakor slovenski.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Proti temu torej, da ni koroški deželni odbor slovenski sestavljene in z nemškim prevodom opremljene vloge občine Selo z dne 16. septembra 1907 št. 1167 in dvojezičnega proračuna za leto 1908 sprejel, ampak ju »a limine« zavrnil, oziroma da ju je ne da bi ju kakorkoli rešil, ali vsaj pregledal, nazaj poslal, — vlaga občina Selo pritožbo radi kršenja ustavno zajamčene politične pravice jezikovne enakopravnosti.

Uradno ljudsko štetje iz l. 1900 dokazuje, da prebiva v celi vojvodini 90 495 ljudi, ki občujejo v slovenskem jeziku. Ti Slovenci tvorijo kompaktne mase v sodnih okrajih Šmohor, Trbiž, Podklošter, Beljak, Rožek, Borovlje, Celovec, Doberla ves, Kaplja, Pliberk, Velikovec; nekateri tudi prebivajo v sodnih okrajih Št. Pavel in Svinec.

Torej ni nikakega dvoma, da bi ne bila slovenščina deželnonavadni jezik. Če je še treba kakega dokaza, bodi omenjeno, da imajo Slovenci na Koroškem razen enega političnega društva še 30 gospodarskih in množico drugih nepolitičnih društev, ki vsa slovenski uradujejo; v Celovcu izhaja časopis koroških Slovencev »Mir« v približno 300 izvodih; v Celovcu je sedež enega izmed največjih literarnih društev monarhije, »družbe sv. Mohorja«, ki šteje letos 79.146 članov in je dosedaj razposlalo med svoje člane že 11,275.810 knjig! Slovenščina je obvezni učni predmet na ljudski šoli, gimnaziji in učiteljišču; pri razpisovanju javnih služb med Slovenci se zahteva znanje slovenščine. Do leta 1856 je izhajalo glasilo deželne vlade v obeh jezikih, nemškem in slovenskem.

V 19. členu, odst. 2. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142 priznava država enakopravnost vseh deželnonavadnih jezikov v šoli, v uradu in javnem življenju.

Ta določba velja radi svoje splošnosti za vse dežele in vse javne urade, torej tudi za avtonomne.

Iz tega izhaja, da so slovenske koroške občine upravičene pošiljati kakor deželnemu odboru, tako tudi njegovim pomožnim uradom, torej tudi oskrbništvu deželnih dobrodelnih zavodov slovenske vloge ter priloge, in da so ti uradi zavezani take vloge sprejemati in jih reševati.

Deželni odbor krši torej enakopravnost slovenščine, če takih vlog le radi tega ne sprejema, oziroma ne rešuje in nerešene vrača, ker so slovenski sestavljene.

Da deželni odbor in oskrbništvo deželnih dobrodelnih zavodov vse v le-tej pritožbi navedene vloge občine Selo le radi tega zavrača, oziroma nerešene nazaj pošilja, ker so slovenski sestavljene, dokazuje občina Selo po zapriseženih pričah: gospodu grofu Zeno Goess, deželnem glavarju, drju. Gustavu vitezu pl. Metnitz, njega namestniku, drju. Josipu Lemischu, Leopoldu

baronu Aichelburg-Labia, Alojziju Hönlinger, prisedniku deželnega odbora, drju. Viljemu Müller, deželnem poslancu, drju. Frideriku Hauser, ravnatelju in Ivanu Matzenauer, računovodji deželnih dobrodelnih zavodov v Celovcu, eventualno še po drugih pričah.

Občinski odbor selski je že v seji dne 10. februarja 1901 na predlog prvega občinskega svetovalca Tomaža Olipa sklenil, »da se odslej dopisuje z vsemi oblastvi slovenski,« in je od takrat dopisoval z deželnim odborom in njegovimi pomožnimi uradi deloma samo slovenski, deloma slovenski z nemškimi prevodi. Deželni odbor in njega pomožni uradi so do zadnjih časov take vloge sprejemali in jih reševali ter tako priznali upravičenost takega uradovanja.

Dokaz: Prejšnji občinski tajnik Valentin Jug, sedaj solicator v Celovcu, prejšnji župan Florijan Olip, posestnik v Selu, kakor priči, eventualno še druge priče.

Slednjič je opozoriti še na odločbo notranjega ministrstva z dne 9. septembra 1890, št. 17.919, ki določa špecijalno za mesto Celovec, kjer se je takrat uradno naštelo samo 3,5 % slovenskih prebivalcev, da mora mestni magistrat celovski kakor politično oblastvo I. instance brez ugovora sprejemati in reševati slovenske vloge. Tudi razsodba državnega sodišča z dne 3. julija 1906, št. 264 priznava, da je štajerski deželni odbor dolžan slovenske dopise od slovenskih občin ne samo sprejemati, ampak jih tudi slovensko reševati.

Prosi se torej razsoditi:

Deželni odbor vojvodine koroške je s tem, da ni slovenski spisane, z nemškim prevodom opremljene vloge občine Selo z dne 16. septembra 1907, št. 1167 in dvojezičnega občinskega proračuna za leto 1908 sprejel, ampak »a limine« zavrnil, oziroma s tem, da jo je občini brez rešitve in sploh ne da bi jo pregledal, nazaj poslal, kršil politično pravico, ki pristojna občini Selo po 19. členu, odst. 2 državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142.

Nasprotni spis izvaja naslednje:

I. Od drja. Brejca v imenu občine Selo stavljeni predlog je zaradi zamujenega zakonitega roku nesposoben za razpravo in ga je zavrniti.

V prošnji de pr. od 7. oktobra 1907, št. 535 je ugotovljeno, da je kuverta, v kateri je deželni odbor selskemu županstvu vlogo z dne 16. septembra 1907, št. 1167 s prilogami nazaj poslal, dospela županstvu dne 19. septembra.

Isto je konštatoval župan občine Selo v seji z dne 29. septembra 1907, kakor kaže zapisnik: »Dne 19. septembra 1907 nam je bil vrnjen dvojezični proračun za leto 1908 brez opombe, zakaj se ga je nazaj poslalo.«

To, da ni hotel deželni odbor koroški sprejeti vloge občine Selo z dne 16. septembra 1907, oziroma da jo je nazaj poslal, smatra dr. Brejc za kršenje politične, občini Selo ustavno pristojne pravice. Uradna kuverta je torej »odločba« koroškega deželnega odbora, proti kateri je naperjena pritožba.

Ker je bila ta »odločba« dostavljena 19. septembra 1907, je potekel 14dnevni rok za pritožbo dne 3. oktobra 1907 po zmislu §-a 17 zakona z dne 18. aprila 1869 drž. zak. št. 44.

Zakoniti rok za pritožbo je bil torej dne 7. oktobra 1907, ko je pritožba dospela c. kr. državnemu sodišču, že zamujen.

II. Dalje se ugovarja, da c. kr. državno sodišče ni kompetentno razsoditi le-te pritožbe.

Koroški deželni odbor ni kršil nikake politične, občini Selo ustavno zajamčene pravice in tudi ni tukaj slučaja, da bi »se bila zadeva rešila zakonito predpisanim administrativnim potom«. (Čl. 3 drž. osnov. zakona z dne 21. dec. 1867, drž. zak. št. 143.)

S tem, da se kako vlogo vrne brez utemeljitve, še nikakor ni rečeno, da se je ni zato rešilo, ker hoče poklicano oblastvo nasprotovati državno priznani enakopravnosti vseh deželno-navadnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju.

Predvsem pa taka vrnitev ni nikaka odločba administrativnega oblastva, na katero je bila vloga naslovljena, in le proti kaki odločbi, ne pa proti vrnitvi kake vloge, če tudi je ta brez vsake rešitve, je dovoljena pritožba na državno sodišče po §-u 17 zakona o organizaciji državnega sodišča.

Na nedopusten način bi posezalo c. kr. državno sodišče v pravice administrative, ako bi se mu — ne da bi šlo za kako odločbo oblastva — dovolil kak vpliv že radi tega, ker pritožitelj domneva, da se zato ni uradovalo, ker se ne priznava dozdevne jezikovne enakopravnosti.

Ustava ne jamči za nikako politično pravico, da bi se moralo uvesti uradovanje, katero kaka stranka zahteva. Trditev, da se je s tako zavrnitvijo kršilo kako politično pravico, torej ne more biti podlaga kaki odločbi državnega sodišča.

III. Predlog, ki ga stavlja dr. Brejc v imenu občine Selo, je končno zavrniti, ker ni za razpravo sposoben, glede na to, da ne ustreza formalnim zakonitim zahtevam.

Ker vložitev pritožbe na državno sodišče ne spada med navadna občinska opravila in tudi župan za to posebne zakonite pravice nima, je torej on le takrat upravičen naročiti vložitev take pritožbe, če to sklene občinski odbor.

Pritožba ne more dokazati takega pooblastila in tudi ne sklepa občinskega odbora, da naj se vloži pritožbo na c. kr. državno sodišče in da dr. Brejcu za to potrebno pooblastilo.

Dr. Brejc pa nima zakonitega pooblastila, da bi zastopal občino Selo s pravico, vložiti pritožbo.

§ 52 občinskega reda za vojvodino Koroško določa: »Če se nanaša listina na opravilo, za katero je treba privoljenja odbora ali višjega odobrenja, mora biti tudi privoljenje ali odobrenje v listini označeno in od dveh odbornikov podpisano.«

Za pritožbo na c. kr. državno sodišče je kaka oseba kot zastopnik občine le takrat zadostno upravičena, ako se zamore izkazati s takim pooblastilom, v katerem je zadostno označeno tozadevno privoljenje odbora.

V tem slučaju ne ustreza pooblastilo tem zakonitim formalnim zahtevam. Ker je od drja. Janka Brejca v imenu občine Selo v pritožbi de pr. 7. oktobra 1907, št. 535 stavljeni predlog po §-u 20 zakona z dne 18. aprila 1869 za razpravo nesposoben in ga je torej zavrniti v nejavni seji, zato deželni odbor ne pretresa »in merito« vsebine pritožbe in le predlaga, da naj se zavrne pritožba.

Na javni ustni razpravi je dokazal zastopnik pritožbe najprej s poštnim recepisom, da je bila pritožba oddana na pošto 3. oktobra, torej pravočasno.

Potem je naglašal, da je deželni odbor v svojem uradovanju vezan na državne zakone, ki mu nalagajo reševati predložene občinske proračune. Tak proračun je deželni odbor nerešen nazaj

poslal, in sicer, kakor iz cele vrste okolščin razvidno, radi rabe slovenščine v vlogi. Ta kvalifikovana vrnitev pač obsega odločbo, da ni bila vloga radi jezika sprejeta, in to pobije dotični ugovor protispisa.

Kar se tiče baje pomankljivega pooblastila, je pripomniti, da ni podpisano samo od obč. predstojništva, marveč tudi še od več odbornikov.

Zastopnik koroškega deželnega odbora je umaknil ugovor zamujenega roku, vzdržaval je pa ostale ugovore protispisa. Tu ni nikake odločbe; dokaz za to je paralelna pritožba občine na upravno sodišče, katere predmet je opustitev odločbe. Potemtakem manjka objekt za pritožbo na državno sodišče; proti domnevanim motivom kake administrativne odredbe pa ni dovoljena pritožba na državno sodišče.

Legitimacije ni, ker se pri izdaji pooblastila ni oziralo na § 52 obč. reda.

Zastopnik pritožbe je replicando naglašal zlasti, da ni šlo pri pooblastilu za sklepanje kakega pravnega opravila, ampak za izvedbo sklepa občinskega odbora v točki, da se vloži pritožbo na državno sodišče.

Zastopnika deželnega odbora je vprašal referent, zakaj je bila vloga nazaj poslana; na to je bil odgovor, da ta vrnitev sploh ni bila sklenjena v kolegiju deželnega odbora; to postopanje se opira deloma na notranje odredbe deželnega glavarja, deloma na ukrepe pisarne.

Razlogi.

I.

Predno se odloči o pritožbi, treba je ogledati ugovore deželnega odbora vojvodine Koroške proti tej pritožbi.

Ker je zastopnik deželnega odbora na javni ustni razpravi ugovor radi zamujenega roku za pritožbo umaknil, ostanejo le še ugovori proti legitimaciji zastopnika pritožbe, proti rešitvi zadeve predpisanim administrativnim potem in končno ugovor zaradi pomanjkanja odločbe deželnega odbora.

Kar se tiče legitimacije zastopnika občine Selo drja. Brejca, je sicer istina, da sklep selskega občinskega zastopa, s katerim je bil dr. Brejc pooblaščen, v imenu občine Selo vložiti pritožbo

na c. kr. državno sodišče, v pooblastilni listini, ki jo je izdalo obč. predstojništvo, ni bil omenjen (§ 52 koroškega obč. reda), toda, ker je bil istočasno s pooblastilno listino tudi tozadevni sklep občinskega zastopa z dne 29. septembra 1907 c. kr. državnemu sodišču predložen v poverjenem prepisu in je iz tega razvidno, da je občinski zastop pooblastil drja. Brejca za to pritožbo, onda smatra c. kr. državno sodišče, da je ta ugovor brez pomena in da je dr. Brejc legitimiran za pritožbo.

Proti vrnitvi vloge z dne 16. septembra 1907 št. 1167 od strani deželnega odbora občina Selo sicer ni porabila nikakega pravnega sredstva, toda, ker je to vlogo zavrnil deželni odbor, ki je najvišja instanca za take zadeve, je bilo pravno sredstvo na kako višjo instanco izključeno in zaradi tega je smatrati, da je zadeva rešena administrativnim potom.

Iz vrnitve sicer nje vzrok ni razviden. Tudi izjava zastopnika deželnega odbora na javni razpravi ni tega pojasnila. Ker pa so deželni dobrodelni zavodi preje z dopisom z dne 30. novembra 1906 št. 10.355 opomnili občinski zastop na razpis deželnega odbora z dne 4. aprila 1901 št. 2897, vsled katerega se bodo v prihodnje sprejemale samo nemške rešitve in spričevala, dalje z ozirom na to, da so deželni dobrodelni zavodi in deželni odbor ta razpis konstantno izvajali in občini Selo vračali slovenske vloge brez odločeb, se je moralo c. kr. državno sodišče prepričati, da je tudi ta vloga, radi katere teče pritožba, bila le radi tega vrnjena, ker ni bila zgol v nemškem jeziku sestavljena.

Da ni izdal deželni odbor glede te vloge nikake odločbe, je res, toda izdal je ni le radi tega, ker deželni odbor vloge ni sprejel, ampak jo je koj s kuverto nazaj poslal in se tako otresel odločbe. Tega pa ne sme deželni odbor proti občini Selo uveljavljati, ker sicer bi bilo občini Selo sploh onemogočeno pritožiti se proti takemu postopanju. Radi tega mora c. kr. državno sodišče biti mnenja, da je tako postopanje soditi, kakor če bi se odločilo, da deželni odbor ne sprejema slovenskih vlog občine Selo, tudi tedaj ne, če so opremljene z nemškim prevodom. Sicer pa merodajni člen 3. *lit. b)* državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142 ne razločuje, ali se je državljanom ustavno zajamčene politične pravice kršilo s kako odločbo, ali pa s kakim drugim dejanjem upravnih organov.

II.

Potemtakem je moralo c. kr. državne sodišče odločiti o zahtevi pritožbe.

Glasom 19. člena odst. 1 in 2 državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867 drž. zak. št. 142 so vsi narodi države enakopravni, in državno priznana je enakopravnost vseh deželnonavadnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju.

Da v vojvodini Koroški ni samo nemščina deželnonavadni jezik, ampak tudi slovenščina, ni dvomiti. Po zadnjem ljudskem štetju iz l. 1908 je na Koroškem čez 90.000 Slovencev, ki tvorijo v več okrajih, zlasti v sodnem okraju Borovlje in posebej v tem okraju se nahajajoči občini Selo, visoko pretežno večino.

V 19. členu izraženo priznanje slovenščine v uradu je merodajno tudi za deželni odbor, čigar delovanje se raztega po celi Koroški, torej tudi na oni del dežele, kjer prebivajo Slovenci v pretežni večini.

Radi tega je po mnenju c. kr. državnega sodišča slovenska občina Selo upravičena pošiljati deželnemu odboru slovenske vloge, in ta je dolžan take vloge sprejemati in reševati. To, da je deželni odbor proglasil nemščino za svoj poslovni jezik, ne more kratiti ustavno zajamčene pravice občine Selo.

Zategadelj je bilo spoznati, da se je s tem, ko je deželni odbor vrnil selskemu občinskemu zastopu njegovo vlogo z dne 16. septembra 1907 št. 1167, ki je obsegala slovenski računski proračun za l. 1908 z nemškim prevodom, kršila pravica jezikovne enakopravnosti, zajamčene občini Selo po 19. čl. drž. osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15 avgusta 1908.

— (Kronika društva »Pravnika«.) V seji dne 24. junija je odbor sklenil, da priredi društvo na večer 26. junija prijateljsko odhodnico odborniku g. drju. A. Rogini, predno se, imenovan za drž. pravdnika, preseli iz Ljubljane v Rudolfovo. Sklep pa se ni izvršil, ker je g. dr. Rogina odgovoril, da bi ne mogel priti na ta večer, in se zahvalil za namerjano